

Text > J. N. SANTAEULÀLIA va néixer a Banyoles l'any 1955. Llicenciat en filologia catalana per la Universitat Autònoma de Barcelona, ha escrit poesia, narrativa curta, assaig, novella i llibres de viatges. També ha traduït poemes de Mallarmé i de Matsuo Bashō. La seva última obra publicada és la novella *La sorra vermella* (2017). Ha treballat de professor de català en un institut de Banyoles i de tutor d'aula d'acollida en un altre de Barcelona.

Escriure

Suposo que, com tants altres, vaig posar-me a escriure, de jove, per un reflex mimètic. Som animals imitadors. Imitem els altres quan comencem a parlar i també quan comencem a escriure. Resulta que ens entusiasma l'autor tal o l'estil qual i, de cop, ens trobem llaurant papers o pantalles amb el seu llenguatge i la seva manera de narrar o de versificar. És pel reflex mimètic que el nostre panorama literari comptava, fa un parell de dècades, amb tants joves poetes que escrivien com Ferrater i tants narradors que narraven com Monzó. A partir d'aquesta primera fase mimètica, l'escriptor que persevera emprèn el camí que l'hauria de portar cap a la descoberta de la seva veu personal. Els resultats d'aquesta exploració solen ser molt magres: la majoria de lletraferits ens extraviem a mig camí.

I ara, per què escric? Pel plaer que aquest exercici solitari em proporciona? De cap manera. Escriure és una activitat massa tensa i fatigosa per trobar-hi gust. Exigeix massa concentració i sovint et porta a un atzucac frustrant o a un laberint sense sortida. És molt més agradable conversar amb un amic, mirar una bona sèrie o menjar un entrepà de pernil. En l'escriptura, el plaer no m'arriba fins que repasso el text i faig els últims retocs a alguna pàgina que ja ha superat el viacrucis compositiu. Per tant, més que del plaer d'escriure, potser caldria parlar del plaer d'haver escrit (alguna cosa decent).

Més raons? No hauríem de descartar el factor de la vanitat. A la gent de ploma ens agrada pensar que tenim quelcom importantíssim a dir, que la vasta platja de l'univers no estaria completa sense el nostre gra-

net de sorra. Aquesta pueril presumpció ens fa obrir la cua multicolor de les paraules per exhibir-nos davant l'hipotètic lector, massa sovint falsejant la nostra imatge per quedar més afavorits. Per a molts, escriure és, més que un ascètic despullament, un exercici de seducció i, per tant, d'impostura.

Encara més raons? Cercant-ne una altra, em ve al pensament l'última frase de la meva novella *L'absent*. El protagonista acaba una llarga i dolorosa confessió amb aquestes tres paraules: «Escric per existir». Aquest personatge, potser un boig, potser només un ximple, està convençut que vencerà la mort i sobreviurà a través de les seves paraules escrites. Vanitat, de nou? Toquem de peus a terra: el 99,99 % dels prosadors i versistes ens n'anirem aigua avall com la resta dels mortals. Seran només uns pocs elegits els que no desapareixeran del tot quan deixin de respirar, car podrem sentir encara el seu alè i els seus batecs cada vegada que practiquem aquest ritual nigromàntic que és la lectura dels seus llibres.

En l'escriptura, el plaer no m'arriba fins que repasso el text i faig els últims retocs a alguna pàgina que ja ha superat el viacrucis compositiu

Il·lustració > **LAIA BATLLE BOS** (Girona, 1999) mostra de ben petita una gran estima pel dibuix, principalment l'aquarel·la, tècnica que ja forma part de la seva identitat. Actualment cursa el grau d'animació i VFX a la Universitat Ramon Llull, de Barcelona, i fa els primers passos en el món de la il·lustració digital.

Text > PILAR FRANCÈS (Sant Feliu de Guíxols, 1966) és una lletraferida. Escriu contes des de fa un any i ha guanyat cinc premis literaris. Destaca *Davant del Fortuny* (primer premi del XXII Concurs de Narrativa Dones Àrtemis, de Cornellà de Llobregat). Properament l'Editorial Gregal publicarà el seu primer llibre, les memòries del seu avi, un soldat republicà a l'exili.

Ho érem, nina, ho érem

L atzar em convertí en protagonista d'un fet que ocorregué una nit d'agost de 1919 al Barri Vell de Girona. Feia poc que m'havia casat a l'església del Carme amb un home que a penes coneixia. El nostre festeig durà encara no un any; per ser fidels a la veritat, de Fires a Sant Joan. Recordo com si fos ara que cap impediment li posaren els pares quan va venir a demanar-los la meva mà. Fuster de professió, alt i ben plantat, el xicot prometia un bon avenir. Amb el temps, el vaig acabar estimant, no pas al principi. Temia la seva presència: tant m'incomodaven aquell parell d'ulls negres que no deixaven mai d'escutar tots els meus gestos, com aquell bigoti espès que prenia vida més enllà de les paraules.

Ens instal·làrem en un pis vellot i humit, a tocar del carrer de les Mosques. El meu home l'heretà d'un oncle un xic depravat que uns anys abans morí sense descendència. Aquell estiu s'assoliren a la ciutat temperatures de més de quaranta graus, i viure en aquell cau es feia insuportable. A la nit, la xafogor s'arrapava al meu cos fins al punt d'escanyar-me. Em llevava per beure un got d'aigua i obria de bat a bat la finestra que donava al carrer, perquè corregués un xic d'aire. Ho feia d'amagat. Al meu home no li agradava gens que vagaregés per les estances com una ànima en pena, ni tampoc que sortís al balcó a prendre la fresca.

Aquella matinada m'enxampà de ple quan ja tenia un peu a fora.

—Vols fer-te malveure! —alçà la veu, enfurismat, en entrar al menjador.

De l'ensurt, vaig fer un crit, que retroní per tot el carrer, com el cop sec de la finestra en tancar-la violentament.

Passaren els anys i, com era de costum, un dijous al migdia la meva neta vingué a menjar un plat d'arròs a la cassola. Estàvem totes dues assegudes a la taula de la cuina, parlàvem de tot i de res, quan de sobte tragué de la seva bossa un llibre de cobertes granatoses i lletres daurades. *El quadern gris*, de Josep Pla. Les seves mans se n'anaren cap al final de l'obra, allà on hi havia un punt fet d'un retall de cartolina malva. L'obrí i em digué, mig burleta:

—Mira, àvia, què vaig llegir, ahir al vespre, sobre un fet que va passar uns anys enrere en aquest carrer!: «[...] em sorprengué la fressa d'una finestra oberta violentament i d'una revolada. Vaig girar la vista cap al cantó d'on venia el soroll, vaig veure una taca de llum sobre la finestra del primer pis de la casa davant de la qual em trobava, i tot d'una, i fent un xiscle agut, avançà cap enfora la cara d'una dona. Fou només un instant, com un llampec, perquè la finestra es tornà a tancar donant un cop fort al bastiment». Que potser éreu tu i l'avi? —em demanà encuriosida i sense deixar, en cap moment, de somriure.

I en aquell instant, em pujà una vermellor a les galtes, que mai vaig saber si era d'orgull o de vergonya.

>> Aitoria: LAIA BATLLE BOS